

УДК 001-378.1-614

ЯКІСТЬ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ – ОСНОВНА ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

О. Н. Литвинова, Ю. М. Петрашик, К. Є. Юрїїв

*ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”*

QUALITY OF HEALTH CARE – MAIN PROFESSIONAL ORIENTATION AT THE TRAINING OF SPECIALIST IN HIGH SCHOOL

O. N. Lytvynova, Yu. M. Petrashyk, K. Ye. Yuriyiv

SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine”

У статті привертається увага до професійної мотивації та професійної відповідальності у процесі навчання студентів шляхом інтенсифікації засвоєння навчального матеріалу через призму не кількості, а якості.

This article pays attention to professional motivation and professional responsibility in the learning process of students through intensification of learning of educational material through the lens of quality.

Вступ. Чинник професійної мотивації та професійної відповідальності повинен відігравати головну роль у підготовці медичного фахівця. Саме ці чинники повинні формувати кінцеву мету навчання, а відповідно і успішність професійної підготовки.

Дидактика вищої школи спрямована на створення умов для реалізації розвитку особистості і є основою для забезпечення якості засвоєних знань. Головними дидактичними засадами якості навчання вищої школи є відповідність цілей і результатів навчання у даному вищому навчальному закладі, збереження спадкоємності теоретичних знань і практичних навичок з метою формування професійної віртуозності [1]. Важливою задачею вищої медичної школи є формування у майбутніх фахівців потреби у постійному поновленні та розширенні набутих знань та вмінь.

Одним з головних показників ефективності будь-якої діяльності, науково-технічного, економічного і соціального прогресу є якість, як сукупність технічних, економічних, експлуатаційних, соціальних та інших властивостей речей і процесів, які характеризують їх корисність. Корисність у системі охорони здоров'я є власне збереження або відновлення здоров'я. В системі освіти – засвоєння тих знань і вмінь, які в майбутньому забезпечать корисність, а, відповідно, і якість професійної діяльності.

Основна частина. У системі охорони здоров'я поняття якості займає особливе місце. Якість медичного обслуговування полягає в такому застосуванні досягнень медичної науки і техніки, які найповніше використовують їх переваги для здоров'я людей. Визначень поняття якості медичної допомоги є багато, найкоротше з них таке: “Роби все необхідне правильно і чесно”.

Інститут медицини США вважає, що якість медичного обслуговування – це ступінь, на якому медичні послуги, що надаються окремим особам або населенню в цілому, підвищують ймовірність бажаних результатів лікування і відповідають існуючому в даний момент рівню професійних знань.

ВООЗ у 1998 році дала таке визначення якості медичної допомоги: якість – це точне (відповідно до стандартів) виконання різних видів медичного втручання, які вважаються безпечними, доступними у фінансовому відношенні для даного суспільства і здатні здійснювати позитивний вплив на рівень смертності, захворюваності, непрацездатності і нерационального харчування [2].

Якість медичних послуг значно складніша категорія, як якість звичайного товару, і включає три виміри:

1. Якість з точки зору пацієнта – чого саме очікує пацієнт від даної послуги. Цю якість оцінює як сам пацієнт, так і члени його сім'ї чи опікуни.

© О. Н. Литвинова, Ю. М. Петрашик, К. Є. Юрїїв

2. Якість професійна – чи задовольняє послуга потреби споживача – тут оцінку надає практикуючий лікар чи адміністрація лікарні. Основою для визначення такої якості сьогодні в Україні виступає База стандартів медичної допомоги в Україні (База СМД) [3], яка регламентує клінічні аспекти надання медичної допомоги хворим у вигляді:

- стандартів медичної допомоги;
- клінічних протоколів (а також протоколів надання медичної допомоги);
- нормативів надання медичної допомоги;
- методичних рекомендацій.

3. Якість управління – передбачає найбільш ефективне і продуктивне використання лімітованих ресурсів і оцінювачами якості тут виступатимуть як сама адміністрація, так і власники даної лікарні, громадські організації, у полі зору яких знаходиться даний лікувальний заклад.

Ідеальна система забезпечення якості повинна відповідати основним чотирьом принципам:

1. Забезпечення якості повинно бути орієнтовано на задоволення потреб і очікувань споживача (пацієнта) і суспільства.

2. Заходи щодо забезпечення якості повинні бути направлені на конкретні системи і процеси.

3. При здійсненні заходів щодо забезпечення якості необхідно використовувати дані для аналізу процесу.

4. Забезпечення якості повинно стимулювати колективний підхід до вирішення виниклих проблем і до проведення заходів щодо підвищення якості.

Таким чином, якість у системі охорони здоров'я виступає найважливішою характеристикою такого товару, як медична послуга.

В Україні якість медичної допомоги регламентується Законом України № 2017-III від 05.10.2000 р. “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” [4] та наказом МОЗ України № 507 від 28.12.2002 р. “Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги” [5]. Останнім документом наводиться перелік показників якості надання медичної допомоги, які включають:

1. Доступність медичної допомоги.
2. Економічність медичної допомоги.
3. Ефективність медичної допомоги.
4. Наступність медичної допомоги.
5. Науково-технічний рівень медичної допомоги.
6. Рівень дотримання технологічності медичної допомоги.

7. Рівень якості диспансеризації.

8. Рівень якості діагностики.

9. Рівень якості лікування.

10. Рівень якості обстеження.

11. Рівень якості профілактики.

12. Рівень якості реабілітації.

13. Ступінь задоволення пацієнтів отриманою медичною допомогою.

Дані нормативні акти зобов'язують впровадити дані нормативи у всі лікувально-профілактичні заклади України незалежно від форми власності.

Наказ МОЗ України № 752 від 28.09.2012 р. “Про порядок контролю якості медичної допомоги” [6] п. 4 говорить, що контроль якості надання медичної допомоги здійснюється шляхом застосування методів зовнішнього та внутрішнього контролю якості медичної допомоги, самооцінки медичних працівників, експертної оцінки, клінічного аудиту, моніторингу системи індикаторів якості, атестації/сертифікації відповідно до вимог чинного законодавства України та законодавства Європейського Союзу.

Вищим критерієм якості є її відповідність певним стандартам. У вищому навчальному закладі таким стандартом виступає кількісне оцінювання засвоєння студентами затверджених програм засвоєваних дисциплін.

З кожним роком обсяг необхідної для засвоєння інформації збільшується. Розвиток нових напрямків медицини передбачає включення в навчальних процес нових знань, а то і нових дисциплін, а також зменшення педагогічного навантаження, що передбачено новим Законом про вищу освіту, приведуть до перерозподілу годин між аудиторними та самостійними заняттями. Необхідність засвоєння надто великих обсягів інформації призводить або до зриву адаптаційних механізмів у студентів, або до наростання процесу збайдужіння до засвоєння матеріалу та пошуку обхідних шляхів отримання позитивних оцінок. Глибина прояву цих процесів потребує додаткового вивчення.

Висновки. Нашою метою є привернути увагу матеріалом даної статті до процесів інтенсифікації засвоєння навчального матеріалу через призму не кількості, а якості. Ми пропонуємо вичленовувати у поданому матеріалі дисципліни ту інформацію, яка є базовою та найважливішою для професійної діяльності лікаря. В ракурсі модульного навчання слід звертати особливу увагу на ті моменти теми, які мають наслідкові дії для життя та здоров'я пацієнта і приво-

дять до певного виду відповідальності медичного персоналу. Такий підхід під час навчання значно підси-

лить у студентів чинники професійної мотивації та професійної відповідальності.

Література

1. Мельничук І. М. Методологічний аналіз професіоналізації майбутнього медичного працівника у вищому навчальному закладі / І. М. Мельничук // Медична освіта. – 2012. – № 1. – С. 8–14.

2. Access mode [Електронний ресурс] : Title from screen. – Режим доступу : http://www.who.int/features/factfiles/patient_safety/en.

3. База стандартів медичної допомоги в Україні (База СМД) [Електронний ресурс] // Права людини в сфері охорони здоров'я. – Режим доступу : <http://healthrights.org.ua/index.php?id=327>

4. Закон України № 2017-III від 05.10.2000 р. “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”

[Електронний ресурс] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2000. – № 48. – Ст. 409. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>

5. Наказ МОЗ України № 507 від 28.12.2002 р. “Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20021228_507.html

6. Наказ МОЗ України № 752 від 28.09.2012 “Про порядок контролю якості медичної допомоги” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120928_752.html

Отримано 30.09.14